

20 Φεβρουαρίου 2017
Αριθμ. Πρωτ.: 2*****1/***/2017

Πληροφορίες: Ειδική Επιστήμονας Μαρία Καραγεώργου
(τηλ.:2131306762)

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ/ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
Νίκης 5-7 101 80 Αθήνα
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ/ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
Σταδίου 29 101 10 Αθήνα

Θέμα: Περί του ακατασκέτου των προνοιακών επιδομάτων

Αξιότιμες κυρίες, αξιότιμοι κύριοι,

Ο Συνήγορος του Πολίτη, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του κατά το άρ. 103 § 9 του Συντάγματος και το ν.3094/2003,εξετάζει αναφορά του κ. ***** σχετικά με την υπηρεσία σας.

Ειδικότερα, ο κος ***** τυχάνει δικαστικός συμπαραστάτης του ενήλικου τέκνου του *****, που επιδοτείται από το πρόγραμμα ατόμων με βαριά νοητική υστέρηση (προνοιακό επίδομα) του Δήμου *****. Το προνοιακό αυτό επίδομα, ανερχόμενο σε 527 ευρώ/μήνα, κατατίθεται ανά δίμηνο σε τραπεζικό λογαριασμό, του οποίου συνδικαιούχος είναι ο πατέρας του συμπαραστατούμενου, όχι από επιλογή, αλλά από την εκ του νόμου πηγάζουσα υποχρέωση, ως δικαστικός συμπαραστάτης, να διαχειρίζεται την περιουσία του συμπαραστατούμενου.

Ο πατέρας, μετά από την έκδοση δικαστικής απόφασης για οφειλή προς τρίτο, ιδιώτη, επιθυμεί να προστατεύσει τον λογαριασμό στον οποίο κατατίθεται το επίδομα, από πιθανές διεκδικήσεις του τρίτου. Αδυνατεί ωστόσο να δηλώσει τον λογαριασμό αυτόν ως ακατάσχετο ως προς τον ίδιο, επειδή έχει ήδη δηλώσει ως ακατάσχετο τον συνταξιοδοτικό του λογαριασμό

Επειδή ο ΣτΠ έχει γίνει αποδέκτης πολλών αναφορών που θίγουν το ίδιο ζήτημα, δηλαδή την κατάσχεση προνοιακών ή άλλων κοινωνικών επιδομάτων (λ.χ. οικογενειακών και πολυτεχνικών επιδομάτων), θα θέλαμε να εκθέσουμε τους προβληματισμούς μας ως προς το κοινωνικά ευαίσθητο αυτό ζήτημα, ως ακολούθως:

Α. Από την σύστασή τους, με τον αναγκαστικό νόμο 421/1937, οι σχετικές πιστώσεις «διατίθενται δια τους σκοπούς της Κοινωνικής Προνοίας δια κοινών αποφάσεων του Υπουργού Κρατικής Υγιεινής και Αντιλήψεως και του Υπουργού των Οικονομικών» (άρθρον 6)

Στο νόμο 2646/1998 Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας, ορίζεται ότι Κοινωνική Φροντίδα είναι η προστασία που παρέχεται σε άτομα ή ομάδες με προγράμματα πρόληψης και αποκατάστασης και αποσκοπεί να δημιουργήσει προϋποθέσεις ισότιμης συμμετοχής των ατόμων στην οικονομική και κοινωνική ζωή και να τους εξασφαλίσει αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης. Η στήριξη της οικογένειας αποτελεί βασικό στόχο των παραπάνω προγραμμάτων. Η παροχή κοινωνικής φροντίδας αποτελεί ευθύνη του κράτους.



Συνεπώς, νόμος ορίζει τι είναι η κοινωνική φροντίδα, τι ανάγκες καλύπτει, τον αρμόδιο φορέα και τον υπόχρεο προς παροχή της φορέα τους, τους τρόπους που παρέχεται, τον σκοπό τους και τις πρωταρχικές ομάδες-στόχο της.

Β. Από την άλλη όσον αφορά στην είσπραξη των ληξιπροθέσμων χρεών προς το Δημόσιο, όπως γνωρίζετε σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθ.7 και 9 Ν.Δ. 356/1974 (ΚΕΔΕ) και του άρθ. 48 Ν. 4174/2013 ο Προϊστάμενος της εκάστοτε Δ.Ο.Υ. είναι υποχρεωμένος να επιδιώξει την είσπραξη των ληξιπροθέσμων χρεών προς το Δημόσιο, λαμβάνοντας τα προβλεπόμενα αναγκαστικά μέτρα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η κατάσχεση απαιτήσεων στα χέρια πιστωτικών ιδρυμάτων.

Όσοι σύμφωνα με τη διάταξη του άρθ. 31 ΚΕΔΕ, όπως διαδοχικά τροποποιήθηκε αρχικά με την ΠΕΡ. 4 της ΠΑΡΑΓ. Α' του άρθρου 3^{ου} Ν. 4254/2014 και μετέπειτα με την ΠΕΡ. 8Β ΤΗΣ ΥΠΟΠΑΡ. Δ1 του αρθ. 2 Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ-94 Α/14-8-15):

«Εξαιρούνται της κατασκέσεως εις χείρας τρίτων α)..., β)..., γ)..., δ)..., ε) οι απαιτήσεις από μισθούς, συντάξεις και κάθε είδους ασφαλιστικά βοηθήματα που καταβάλλονται περιοδικά εφόσον το ποσό αυτών μηνιαίως είναι μικρότερο από χίλια ευρώ (1000), στις περιπτώσεις δε που υπερβαίνει το ποσό αυτό επιτρέπεται η κατάσχεση για τα χρέη προς το Δημόσιο επί του ½ του υπερβάλλοντος ποσού των 1000 ευρώ και μέχρι του ποσού των χιλίων πεντακοσίων (1500) ευρώ, καθώς και επί του συνόλου του υπερβάλλοντος ποσού των χιλίων πεντακοσίων ευρώ, στ)..., ζ)...

« Καταθέσεις σε πιστωτικά ιδρύματα σε ατομικό ή κοινό λογαριασμό είναι ακατάσχετες μέχρι του ποσού των χιλίων διακοσίων πενήντα (1.250) ευρώ μηνιαίως για κάθε φυσικό πρόσωπο και σε ένα μόνο πιστωτικό ίδρυμα. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου απαιτείται γνωστοποίηση από το φυσικό πρόσωπο ενός μοναδικού λογαριασμού, με υποβολή ηλεκτρονικής δήλωσης στο πληροφοριακό σύστημα της Φορολογικής Διοίκησης. Εφόσον υπάρχει λογαριασμός περιοδικής πίστωσης μισθών, συντάξεων και ασφαλιστικών βοηθημάτων, γνωστοποιείται, αποκλειστικά και μόνο, ο λογαριασμός αυτός.....».

Γ. Σύμφωνα με το άρθρο 32 ΚΕΔΕ :

*«Εάν ο τρίτος ουδέν οφείλει ή δεν οφείλει όλα τα προαναφερθέντα εις το κατασχετήριο έγγραφο του Δημοσίου Ταμείου χρήματα ως και άλλα πράγματα ή δεν υποχρεούται εις άμεσον απόδοσιν αυτών, ένεκα των υφισταμένων μεταξύ αυτού και του οφειλέτου συμφωνιών ή **εξ άλλου νομίμου λόγου**, ο τρίτος οφείλει να δηλώσει τούτο εντός οκτώ ημερών από της επιδόσεως του κατασχετηρίου....» .*

Από τον συνδυασμό των ανωτέρω, προκύπτει ότι τα προνοιακά βοηθήματα, για τα οποία δεν υπάρχει ρητή αναφορά στον νόμο, όπως αντιθέτως υπάρχει για τα ασφαλιστικά, δεν υπόκεινται σε καμία γενικής φύσεως προστασία από κατάσχεση, και εάν κατατίθενται σε λογαριασμούς που δεν είναι δηλωμένοι ως ακατάσχετοι, κινδυνεύουν να κατασχεθούν, συχνά δε μάλιστα, όχι για χρέη του δικαιούχου τους αλλά για οφειλές συνδικαιούχων, όπως έχει συχνά διαπιστώσει ο ΣτΠ από τις υποβαλλόμενες σε αυτόν αναφορές.

Παράλληλα, όπως γνωρίζετε, υφίσταται δυνατότητα του νομοθέτη να θεσπίσει ακατάσχετα επιδόματα ή να χαρακτηρίσει επιδόματα ως ακατάσχετα: λ.χ. το επίδομα ανεργίας είναι ανεκχώρητο και ακατάσχετο σύμφωνα με το άρθρο 21 ν.δ. 2961/1954 όπως αντικαταστάθηκε με το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 του άρθρου 5 του ν. 3552/2007, ή πιο πρόσφατα, με το άρθρο 235 του ν. 4389/2016 ορίστηκε ότι το Κοινωνικό Εισόδημα Αλληλεγγύης ορίζεται ρητά ότι είναι αφορολόγητο, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση, δεν κατάσχεται ούτε συμψηφίζεται με ήδη βεβαιωμένα χρέη προς το Δημόσιο ή πιστωτικά ιδρύματα και σχολικό επίδομα με το ν. 4323/2016.



Επιπλέον σύμφωνα με τη σχετική νομολογία καθώς και με την με αρ. 545/2005 ΝΣΚ, τα χρήματα τα οποία χορηγούνται από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ) για τα προνοιακά επιδόματα που καταβάλλονται στους πολίτες από τους Δήμους, δεν μπορούν να κατασχεθούν προκειμένου να ικανοποιηθεί χρηματική απαίτηση κατά του Δήμου, είναι δηλαδή τα ποσά αυτά ακατάσχετα όσο βρίσκονται εις χείρας του Δήμου που τα χορηγεί.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, ως Ανεξάρτητη Αρχή επιφορτισμένη με την διαμεσολάβηση μεταξύ πολιτών και δημοσίων υπηρεσιών, με σκοπό την επίλυση τυχόν διαφορών, αλλά και με τον έλεγχο της νομιμότητας των ενεργειών της διοίκησης, βάσει των διατάξεων του ν. 3094/2003, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, ζητεί από τα συναρμόδια Υπουργεία να μελετήσουν το τεθέν με την παρούσα θέμα και να προτείνουν τις τυχόν απαιτούμενες τροποποιήσεις του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου είσπραξης δημοσίων εσόδων ή/και να εκδώσουν οδηγίες ως προς την προστασία των προνοιακών επιδομάτων από κατάσχεση.

Για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση θα είμαστε στη διάθεσή σας.

Με εκτίμηση

Ανδρέας Ποττάκης
Συνήγορος του Πολίτη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΟΤΑ
ΣΤΑΔΙΟΥ 27
105 59 - ΑΘΗΝΑ